

Мироненко О.В., Кіреєва Т.В.

*Державний заклад «Дніпропетровська медична академія
Міністерства охорони здоров'я України», каф. внутрішньої медицини 1*

РОЛЬ САМОСТІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОВОЛОДІННІ ПРАКТИЧНИМИ НАВИЧКАМИ

Навчання майбутніх лікарів неможливе без практичної підготовки. Виробнича практика є невід'ємною складовою учбової програми на всіх етапах отримання медичної освіти. Освітньо-кваліфікаційні характеристики із спеціальності «Медицина» передбачають для фахівця певний рівень володіння навичками та умінями.

Сьогодення вищих навчальних закладів потребує перебудови принципів навчання та надання більшої самостійності студенту. У тому числі це стосується практичної роботи, як щодо засвоєння практичних навичок, так і роботи біля ліжка хворого. Про це свідчить переважання годин для самостійної роботи студентів-медиків, що відокремлені від меншості аудиторних навчальних годин, коли викладач має можливість працювати з студентами, що проходять цикл виробничої практики. Як відомо, самостійна робота – це форма організації індивідуального вивчення студентами навчального матеріалу в аудиторний та позааудиторний час [1, 2].

Але засвоєння практичних навичок не обмежується лише виробничою практикою. Більшість практичних навичок обговорюються під час аудиторних занять з теоретичної частини дисципліни та є складовою розбору клінічних випадків. Окрім того, багато уваги саме практичній роботі як безпосередньо з хворим, так і з медичною документацією приділяється саме під час роботи викладача зі студентами біля ліжка хворого.

Метою нашої роботи стало встановлення значущості самостійної та аудиторної роботи студентів у засвоєнні практичних навичок.

Матеріали та методи: проведено анонімне опитування 35 студентів 4 курсу вищого медичного навчального закладу, що проходять одночасно навчання на циклах внутрішньої медицини та виробничої практики з терапії. В ході опитування студентам було запропоновано 2 блоки запитань. У першому блоці студентам запропонували оцінити власний рівень знань з 11 провідних практичних навичок, які є обов'язковими до засвоєння на 4 курсі, за п'ятибальною шкалою. А також запропоновано вказати, чи покращився рівень володіння навиком під час вивчення внутрішньої медицини на 4 курсі. Другий блок складався із двох питань, які стосувались значущості внеску у це покращення виробничої практики та аудиторних занять з викладачем. При цьому респондентам також було запропоновано внести додатково коментарі, зауваження та/або побажання щодо тематики анкетування.

Результати

Згідно з даними опитування 20 студентів (57,1 %) оцінили володіння переважною більшістю практичних навичок як «добре» та «відмінно», водночас підкресливши, що їх власний рівень опанування вказаними навичками підвищився під час проходження навчання саме на курсі внутрішньої медицини. 11,4 % опитуваних мали значно вищий рівень критичності щодо оцінювання свого рівня та оцінили себе за деякими пунктами на 2 та навіть 1 бал. Досить цінним є те, що за тими пунктами, які було оцінено на більш високий бал, студенти також відзначили внесок саме нашого курсу у рівень їх підвищення. Цікавим видається, що при «розсліпленні» останніх чотирьох анкет з'ясовано, що викладач оцінив володіння практичними навичками цими студентами значно вище, ніж самі студенти.

За другою частиною анкетування отримано наступні результати. Як значний та рівноцінний внесок виробничої практики та аудиторних занять у засвоєння практичних навичок оцінили 5 студентів (14,3 %), як рівноцінно незначущий – лише один студент. Більшість опитуваних (60 %) вважали, що і самостійна робота, і аудиторна мають певну вагомість, але надали перевагу аудиторній роботі з викладачем. 7 (20 %) осіб категорично вважають, що засвоєння практичних навичок було кращим при роботі з викладачем. Лише двоє підкреслили більшу значущість самостійної роботи у відділенні під час проходження виробничої практики у порівнянні з аудиторною роботою.

Критичне ставлення студентів до власного засвоєння певних навичок та умінь має стати одним з мотивуючих факторів у навчальному процесі. Для досягнення високого рівня успішності при цьому важливою умовою є встановлення конкретних завдань до початку проходження курсу навчання та, можливо, проведення оцінювання та/або самооцінювання засвоєння навичок у декілька етапів у процесі роботи.

Згідно з думкою респондентів значущість самостійної роботи з засвоєння практичних навичок не є високою у порівнянні з аудиторною роботою. Водночас можна припустити, що більшість з опитуваних не мають алгоритму дій під час самостійної роботи. Для студентів більш зручним та легким є спосіб навчання, коли викладач все докладно пояснює та демонструє на прикладах. Для медицини такий спосіб подання матеріалу, коли знання передаються від вчителя учню, є більш традиційним. Але самостійна робота дає можливість студенту працювати у власному темпі, без огляду на можливу негативну оцінку колег чи викладача, а також обирати оптимальні умови її виконання.

Висновки.

Таким чином, необхідно зазначити, що значущість самостійної роботи не стає меншою від відношення до неї студентів на даному етапі. Навпаки,

отримані результати потребують від викладачів виконання нового завдання: створення певної технології навчання, яка дозволить розширити можливості самостійної роботи для студентів.

Література:

1. Дрегалкина А. А. Роль самостоятельной работы студента в подготовке врача-стоматолога [Текст] // Актуальные задачи педагогики: материалы VII Междунар. науч. конф. (г. Чита, апрель 2016 г.). — Чита: Издательство Молодой ученый, 2016. — С. 163-166.
2. Скородумова Н.П., Коваленко Т.И., Гончарова Л.А. и др. Новый век – новые проблемы в обучении студентов-медиков // “Актуальні питання педагогіки вищої школи”: Зб. наук. праць. – Донецьк. – 2004. – С. 58-62.

Мироненко Олена Валеріївна, в.о. завідувача кафедри внутрішньої медицини 1, кандидат медичних наук; м. Дніпро, 49043, вул. Олександрійська, 22; моб. тел. 097 928 51 49; drolenamyronenko@gmail.com

Кіреєва Тетяна Володимирівна, доцент кафедри внутрішньої медицини 1, к. мед. н., доцент; м. Дніпро, вул. Новокримська, б. 4а, кв. 137; моб. тел. 067 565 58 26; tkireyeva@mail.ru